

Notícies i mems: humor 2.0

Seqüència didàctica: “L’humor català a les aules de secundària”

Autoria: Alba Albet Cordón [albalbet@gmail.com]
Pol Castellanos Mayós [polcastellanos@gmail.com]

Didàctica de la llengua i la literatura catalana a secundària

Professor: Joan Marc Ramos Sabaté

Màster Universitari de Formació del Professorat. Curs 2014-15

Informació general	
Títol i justificació de la seqüència	Notícies i mems: humor 2.0
Sessions	6 sessions de 50 minuts cadascuna
Grup classe	3r o 4t d'ESO
Àrea principal i àrees relacionades	Llengua i literatura catalana Informàtica (TIC)
Objectius didàctics	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Conèixer i saber explicar les característiques principals de la notícia. ☐ Redactar notícies seguint les característiques principals i l'estructura d'aquest gènere periodístic. ☐ Aprendre a reflexionar sobre l'actualitat a través de la lectura de notícies des d'un punt de vista crític i humorístic. ☐ Mostrar els coneixements adquirits sobre l'humor gràfic, en concret, els mems. <ul style="list-style-type: none"> · Crear mems amb intencionalitat humorística a través de la interpretació de notícies.
Competències bàsiques	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Competència comunicativa, lingüística i audiovisual ☐ Competència artística i cultural ☐ Tractament de la informació i competència digital ☐ Competència d'aprendre a aprendre ☐ Competència d'autonomia i iniciativa personal ☐ Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic (per quan hagin d'anar a fer alguna foto) ☐ Competència social i ciutadana

Continguts	
1.	Els gèneres periodístics: la notícia
2.	L'humor gràfic i els mems

Fase 1	
Contextualització	

Sessió 1: Fase prèvia

Activitat 1	
Descripció	<p>En la primera activitat de la seqüència introduïm de manera gràfica i visual el concepte de <i>mem</i> amb un <i>mem</i> d'actualitat. Com que es tracta d'un concepte recent provinent de l'humor gràfic d'internet, possiblement alguns no hi estaran familiaritzats (com sí que podrien estar-ho amb la notícia, que també treballarem en aquesta seqüència). Introduint-lo al principi, doncs, els aproximem aquest concepte en el qual més endavant hi aprofundiran.</p> <p>Els alumnes hauran d'observar la imatge i, oralment, hauran de descriure-la juntament amb els companys de classe. D'aquesta manera, treballarem –de manera introductòria– l'objectiu d'adquirir els coneixements d'humor gràfic (i, en concret, els mems). En aquesta activitat, hi ha implicada la competència comunicativa lingüística oral en la participació en públic a classe.</p>
Organització de l'aula	Cada alumne a la seva taula.
Recursos materials	Projector: imatge del mem projectada. És opcional presentar-ho a partir de fotocòpies de les activitats per a tots els alumnes.
Temps	20 minuts.

Activitat 2	
Descripció	La segona activitat de contextualització de la seqüència també es serveix del mateix mem. En aquest cas, però, s'indica als alumnes que es fixin en el text i que el relacionin amb la imatge. A continuació, i també oralment, els convida a discutir les raons per les quals el conjunt d'imatge i text pretén ser divertit. Com que el text i la imatge tenen la referència en un fet

	<p>d'actualitat, la comprensió del contingut humorístic per part dels alumnes es deriva del seu coneixement de la realitat social. Aquesta activitat, doncs, ens permetrà tenir una idea del nivell de la relació dels alumnes amb l'actualitat i la realitat que els envolta (fet que serà molt profitós de cara a com plantejar la seqüència a partir d'aquest moment).</p> <p>En relació amb els objectius, l'activitat també treballa de manera introductòria l'objectiu d'adquirir coneixements sobre l'humor gràfic; i de manera més indirecta, introdueix l'objectiu d'aprendre a reflexionar sobre l'actualitat des d'un punt de vista crític a través de l'humor. Per la participació i discussió oral, hi ha implicada la competència comunicativa lingüística oral. Per coneixement de l'actualitat derivat de la comprensió del mem, hi ha implicada la competència artística i cultural. Pel coneixement dels codis socials compartits derivats de la comprensió del mem, hi ha implicada la competència social i ciutadana.</p>
Organització de l'aula	Cada alumne a la seva taula.
Recursos materials	Projector: imatge del mem projectada. És opcional presentar-ho a partir de fotocòpies de les activitats per a tots els alumnes.
Temps	30 minuts.

Fase 2
Descontextualització

Sessió 2: La notícia

Activitat 1	
Descripció	<p>Els alumnes hauran de discernir individualment quines informacions de les que els presentem són notícies i quines no. Per fer-ho, es serviran de la teoria sobre la notícia que hauran acabat d'adquirir. Aquesta activitat ens servirà per saber si han comprès les característiques fonamentals de la notícia: que siguin d'interès pel públic en general i que siguin objectives.</p> <p>Treballem l'objectiu de conèixer les característiques principals de la notícia. En la comprensió i processament de les informacions que els plantegem, així com en la redacció de les respostes, hi ha</p>

	implicats el tractament de la informació, la competència artística i cultural i la competència comunicativa lingüística escrita.
Organització de l'aula	Cada alumne a la seva taula.
Recursos materials	Fotocòpies de les activitats per a tots els alumnes.
Temps	10 minuts.

Activitat 2

Descripció	<p>Els presentem el cos d'una notícia sense el titular i el subtítol que contenia i els reptem que els escriguin. Amb aquesta activitat busquem que demostrin el coneixement sobre els conceptes de l'estructura de la notícia i de la llengua de la notícia. Així doncs, els avaluarem la relació del titular i el subtítol amb el contingut del cos del text, l'efectivitat del titular, l'ús de recursos estilístics en el titular, l'ús del subtítol per complementar el titular i situar el text, l'ús del registre estàndard, l'ús correcte de la llengua, l'ús d'un lèxic funcional i precís, l'ús adequat dels temps verbals, l'objectivitat en la informació i l'ús de dades ben referenciades.</p> <p>Treballem l'objectiu de conèixer les característiques principals de la notícia i, en part, el d'aprendre a redactar notícies seguint les característiques principals i l'estructura d'aquest gènere periodístic. Hi ha implicades la competència comunicativa lingüística escrita, l'artística i cultural, i el tractament de la informació.</p>
Organització de l'aula	Cada alumne a la seva taula.
Recursos materials	Fotocòpies de les activitats per a tots els alumnes.
Temps	15 minuts.

Activitat 3

Descripció	Aquesta activitat consisteix a contestar les preguntes fonamentals (qui, què, quan, on i per què) que ha de respondre una notícia a partir d'un exemple. Treballem l'objectiu de conèixer les característiques principals de la notícia. Hi ha implicades les competències comunicativa escrita i artística i cultural. També el tractament de la informació.
Organització de l'aula	Cada alumne a la seva taula.

Recursos materials	Fotocòpies de les activitats per a tots els alumnes.
Temps	25 minuts.

Sessió 3: L'humor gràfic i els *mems*

Activitat 1: “Abans de continuar...”	
Descripció	Els presentem un <i>mem</i> relacionat amb una notícia d'actualitat relacionada amb els calçots. Aquesta activitat ens serveix com a introducció a l'humor gràfic. Com que alguns dels alumnes és possible que no sàpiguen de quina notícia prové el <i>mem</i> , el seu missatge estarà descontextualitzat, de manera que els alumnes podran hipotetitzar de què es tracta i per què fa (o no) gràcia. És una activitat oral i amb una mica d'escriptura, la qual cosa ajudarà a iniciar bé la sessió sense començar directament amb activitats feixugues.
Organització de l'aula	Cada alumne a la seva taula
Recursos materials	Fotocòpies de les activitats per a tots els alumnes.
Temps	10 minuts

Activitat 2: Qüestions de reflexió	
Descripció	Un cop hagin acabat d'hipotetitzar o explicar per què fa gràcia o no el <i>mem</i> que els hem presentat anteriorment, els preguntem pel contingut del missatge, de l'oració enunciativa, per tal que reflexionin sobre la informació que hi apareix. A l'exercici següent ja se'ls adjunta la notícia de la qual parteix el <i>mem</i> , de manera que puguin relacionar el que havien hipotetitzat amb el que realment volia dir.
Organització de l'aula	Cada alumne a la seva taula.
Recursos materials	Fotocòpies de les activitats per a tots els alumnes.
Temps	10 minuts

Activitat 3	
Descripció	Aquestes activitats es duran a terme després d’haver après juntament amb el professor la teoria sobre l’humor gràfic i els mems a la part teòrica en paper i la part audiovisual. Les activitats estan relacionades, per tant, amb els mems i els elements de la notícia que el fan possible, és a dir, per què fan gràcia.
Organització de l’aula	Cada alumne a la seva taula
Recursos materials	Internet (youtube) i les fotocòpies que reparteix el professor.
Temps	15 minuts

Activitat 4: “Com s’avaluaran aquests continguts?”	
Descripció	Aquesta és una activitat que servirà al professor i als alumnes per acordar democràticament quins hauran de ser els criteris que es valoraran positivament o negativament en l’avaluació de la tasca que els hem anunciat prèviament: la redacció d’una notícia. Aquesta rúbrica serà la que el professor farà servir a l’hora d’avaluar els alumnes un cop hagin entregat la notícia.
Organització de l’aula	Cada alumne a la seva taula
Recursos materials	Pissarra, ja sigui digital o tradicional
Temps	15

Sessió 4: L'humor gràfic i els *mems*

Activitat 1: Notícia Whatsapp i “double-check” blau	
Descripció	En aquesta sessió es duran a terme les activitats d'aprenentatge que serviran a l'alumne per aplicar els coneixements adquirits en les dues sessions anteriors, és a dir, on es combinarà la teoria de la notícia i els mems. Aquesta activitat consisteix a llegir la notícia “El ‘double-check’ blau de WhatsApp confirma que el missatge s’ha llegit” i a justificar la gràcia d'un seguit de mems que hem trobat a les xarxes socials que es relacionen amb la notícia.
Organització de l'aula	Cada alumne a la seva taula
Recursos materials	Les fotocòpies que el professor reparteix
Temps	15 minuts

8

Activitat 2: Notícia biobús	
Descripció	Aquesta activitat consisteix a llegir la notícia “Un biobús impulsat per excrements humans dona servei al Regne Unit” i a respondre un seguit de preguntes de comprensió lectora, d'aspectes gramaticals i de reflexió metalingüística i humor gràfic.
Organització de l'aula	Cada alumne a la seva taula
Recursos materials	Internet, l'ordinador i les fotocòpies que el professor reparteix
Temps	35 minuts

Fase 3

Recontextualització

Sessió 5: Tasca final

Activitat 1: Enriquiment de la notícia

Descripció	<p>Cada grup haurà d'entregar la notícia que ha elaborat a un altre grup de la classe. Cada grup haurà d'avaluar la notícia que haurà rebut amb la rúbrica que s'haurà preparat. Un cop avaluada, els grups retornaran les notícies al grup que l'havia redactat. Aquest podrà corregir els errors i millorar-la a partir de les indicacions de la rúbrica corresponent. Aquest tipus d'activitat permet als alumnes coavaluar-se i enriquir la seva pròpia feina abans de ser avaluada pel professor.</p> <p>Treballem els objectius de conèixer les característiques principals de la notícia, i aprendre a redactar notícies seguint les característiques principals i l'estructura d'aquest gènere periodístic. Hi ha implicades les competències comunicativa lingüística oral i escrita i la competència del tractament de la informació.</p>
Organització de l'aula	Els alumnes separats pels grups corresponents.
Recursos materials	Suport d'un diccionari.
Temps	30 minuts: 20 minuts per avaluar la notícia i 10 minuts per corregir errors i millorar-la.

9

Activitat 2: Disseny del *mem*

Descripció	<p>En aquesta activitat, els grups hauran de pensar i dissenyar un mem que tracti amb humor i/o crítica la notícia que han redactat. Els recomanem que utilitzin fotografies pròpies abans que d'internet i els ajudem amb la llista d'alguns webs en què es poden dissenyar mems. Amb aquesta activitat, els alumnes hauran de desgranar els continguts de la seva notícia i, aplicant creativitat i enginy, donar-los un sentit humorístic i/o crític.</p> <p>Treballem, doncs, els objectius de llegir notícies i aprendre a reflexionar sobre l'actualitat des d'un punt de vista crític a través de l'humor i ser</p>
-------------------	--

	capaços de crear mems humorístics a través de notícies. Hi ha implicades les competències comunicatives lingüística oral, escrita i audiovisual; la competència artística i cultural; i el tractament de la informació i competència digital.
Organització de l'aula	Els alumnes separats pels grups corresponents. Aquesta activitat caldria fer-la a l'aula d'informàtica si els alumnes no disposen d'ordinadors a l'aula.
Recursos materials	Com a mínim, un ordinador per a cada grup.
Temps	30 minuts.

Sessió 6

Exposició en públic	
Descripció	Per acabar la seqüència, els alumnes hauran d'exposar per grups la notícia que han redactat i, al final, mostrar el mem que han creat per a aquesta. Amb l'exposició en públic demostraran davant del grup classe si han identificat les característiques principals de la notícia, l'han après a redactar, l'han llegit i n'han reflexionat correctament i si han sigut capaços de crear el mem humorístic i /o crític. Hi haurà implicades la competència comunicativa lingüística oral i audiovisual i la competència digital.
Organització de l'aula	Establir un espai per a les exposicions en públic en el qual es puguin projectar imatges. Els alumnes separats pels grups corresponents i encarats cap a l'espai de les exposicions.
Recursos materials	Com a mínim, un ordinador per a cada grup. Projector.
Temps	60 minuts.

Avaluació

criteris i rúbriques

Les activitats de la sessió 1, és a dir, les prèvies, s'avaluen formativament i, per tant, es tenen en compte per saber què saben els alumnes i des de quin punt hem de començar a enfocar la nostra seqüència didàctica.

11

Sessió 2: Rúbriques d'avaluació de les activitats de "La notícia"

Activitat 1	Punts			
	0	3	4	5
Justificació sobre si és o no és una notícia a partir de la relació amb els continguts				
Exposició completa i ordenada de les idees				
Expressió escrita				
Total				
Criteri: 0 (inadequat); 3 (adequat); 4 (molt adequat); 5 (excel·lent).				

Activitat 2	Punts			
	0	3	4	5
Relació del titular i el subtítol amb el contingut del cos del text				
Efectivitat del titular				
Ús de recursos estilístics en el titular				
Ús del subtítol per complementar el titular i situar el text				
Ús del registre estàndard				
Ús correcte de la llengua				
Lèxic funcional i precís				
Temps verbal				
Objectivitat en la informació				
Dades ben referenciades				
Total				
Criteri: 0 (inadequat); 3 (adequat); 4 (molt adequat); 5 (excel·lent).				

Activitat 3	Punts			
	0	3	4	5
Coherència de la resposta amb el contingut del text				
Exposició completa i ordenada de les idees				
Expressió escrita				
Total				
Criteri: 0 (inadequat); 3 (adequat); 4 (molt adequat); 5 (excel·lent).				

Pel que fa a les activitats d'aprenentatge sobre l'humor gràfic i les notícies, no s'avaluaran amb nota, sinó que ens serviran per saber si hem de reforçar algun aspecte que no ha quedat clar de cara a l'activitat de la redacció de la notícia, la qual sí que s'avaluarà. La rúbrica que farem servir per avaluar la notícia que han hagut de redactar serà la que els alumnes triïn:

Rúbrica per l'exposició oral:

Exposició oral de la notícia redactada	Punts			
	2	1	0.5	0
Correcció lingüística i registre estàndard				
L'exposició és coherent i està ben organitzada				
L'exposició oral s'adiu al que es demana				
Participació de tots els components del grup en l'exposició oral				
Originalitat en el mem exposat				
Total				
Criteri: 0 (inadequat); 0.5 (adequat); 1 (molt adequat); 2 (excel·lent).				